

Nr 197.

Ankom till riksdagens kansli den 8 juni 1945 kl. 3 em.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående inrättande av en luftfartsstyrelse samt fastställande av stat för luftfartsfonden m. m.

(4:e avd.).

I årets statsverksproposition hava anslagen till luftfarten med undantag för det å sjätte huvudtiteln uppförda reservationsanslaget till extra besiktningar av luftfartyg upptagits med allenast beräknade belopp. Likaledes upptogs anslagen till väg- och vattenbyggnadsstyrelsen med allenast beräknade belopp. Även det å riksstaten beräknade underskottet å luftfartsfonden upptogs med beräknat belopp liksom ett anslag under telegrafverkets fond till markradiostationer för luftfarten.

Huvudanledningen till att definitiva förslag i hithörande ärenden icke kunde föreläggas riksdagen vid tidpunkten för statsverkspropositionens avgivande var, att de förslag, som kunde komma att avgivas av särskilda inom kommunikationsdepartementet tillkallade sakkunniga för utredning rörande organisation och personalbehov för vissa avdelningar inom väg- och vattenbyggnadsstyrelsen m. m. — i det följande kallade de sakkunniga — ansågos böra avvaktas.

Nämnda sakkunniga hava den 24 januari 1945 framlagt betänkande med förslag till organisation av en luftfartsstyrelse m. m. (SOU 1945: 2), över vilket förslag remissyttranden avgivits.

I propositionen nr 262 har Kungl. Maj:t sedermera, under åberopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över kommunikationsärenden för den 6 april 1945, föreslagit riksdagen att

1:o) besluta inrättandet från och med den 1 juli 1945 av en luftfartsstyrelse i överensstämmelse med vad i statsrådsprotokollet förordats;

2:o) godkänna personalförteckning för luftfartsstyrelsen, att tillämpas tills vidare från och med den 1 juli 1945;

3:o) förklara, att de i personalförteckningen upptagna befattningsarna såsom överdirektör, luftfartsinspektör och trafikdirektör skola tillsättas medelst förordnande på viss tid;

4:o) godkänna avlöningsstat för luftfartsstyrelsen, att tillämpas under budgetåret 1945/46;

5:o) godkänna personalförteckning för flygplatsorganisationen, att tillämpas tills vidare från och med den 1 juli 1945;

6:o) godkänna avlöningsstat för flygplatsorganisationen, att tillämpas under budgetåret 1945/46;

7:o) bemyndiga Kungl. Maj:t att utfärda de övergångsbestämmelser, som må erfordras i anledning av inrättandet av luftfartsstyrelsen och omläggning av flygplatsorganisationen;

8:o) fastställa stat för luftfartsfonden för budgetåret 1945/46;

9:o) för luftfartsfonden å riksstaten för budgetåret 1945/46 upptaga ett underskott av 2 408 900 kronor.

Inledning.

Enligt Kungl. Maj:ts instruktion den 30 augusti 1943 (nr 681) för väg- och vattenbyggnadsstyrelsen och dess lokala förvaltningar ankommer det på styrelsen samt dess lokala förvaltningar och övriga underlydande organ att handlägga ärenden angående, bland annat, den civila luftfarten. Styrelsen är *luftfartsmyndighet* och har i sådan egenskap att, i enlighet med vad därom finnes särskilt stadgat, utfärda bestämmelser för luftfarten samt övervaka tillämpningen av sålunda och i övrigt för luftfarten gällande föreskrifter även som att öva tillsyn över trafiksäkerhetens behöriga upprätthållande. Inom styrelsen handläggas luftfarsärenden å järnvägs- och luftfartsbyrån, som även tilldelats vissa ärenden rörande enskilda järnvägar.

Beträffande huvuddragen av *de sakkunnigas* förslag till omorganisation av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen i vad avser styrelsens befattning med luftfarsärendena får utskottet hänvisa till propositionen (s. 6—11).

Sammanfattningsvis innebär de sakkunnigas förslag i huvudfrågan, att från och med nästa budgetår den inom väg- och vattenbyggnadsstyrelsen befintliga järnvägs- och luftfartsbyrån skall ombildas till ett särskilt ämbetsverk, luftfartsstyrelsen, att järnvägsavdelningen skall kvarbliva inom väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, att sistnämnda styrelse även i fortsättningen skall handhava anläggningsverksamheten för flygfälten samt att frågan om luftfartsmyndighetens ställning i förhållande till militära myndigheter bör göras till föremål för övervägande men icke föranleda uppskov med luftfartsstyrelsens organisation.

Departementschefen har förordat, att från och med ingången av budgetåret 1945/46 inrättas en luftfartsstyrelse för handhavande, i enlighet med vad i det följande kommer att närmare utvecklas, av ärenden rörande civil luftfart. *Departementschefen* har även biträtt de sakkunnigas mening, att den nu inom väg- och vattenbyggnadsstyrelsens järnvägs- och luftfartsbyrå befintliga järnvägsavdelningen skall kvarbliva inom väg- och vattenbyggnadsstyrelsen. I fråga om handhavandet av anläggningsverksamheten för flygfälten har *departementschefen* förordat, att de sakkunnigas förslag skulle åtminstone tills vidare tillämpas.

Organisationsfrågor.

Luftfartsstyrelsens sammansättning m. m. *De sakkunnigas* förslag innebär i huvudsak, att luftfartsstyrelsen skulle bestå av en verkschef, benämnd luftfartsdirektör, samt fyra ledamöter. Styrelsens ledamöter borde företräda speciell sakkunskap beträffande den civila luftfarten, näringslivet, utrikesfrågor samt försvarsväsendet. Verkschefen skulle enligt förslaget placeras i lönegraden C 10 och förordnas för en tid av högst 6 år. Ledamöterna borde förordnas av Kungl. Maj:t för en tid av högst 4 år samt avlönas med ett arvode av 1 500 kronor om året för var och en.

Departementschefen har i fråga om styrelsens organisation anfört i huvudsak följande.

Det av de sakkunniga framlagda organisationsförslaget beträffande luftfartsstyrelsen synes i allt väsentligt vara av beskaffenhet att kunna läggas till grund för statsmakternas beslut. I vissa detaljer vill jag dock förorda jämförelser i de sakkunnigas förslag.

Det nya ämbetsverket bör i enlighet med sakkunnigförslaget ställas under ledning av en verkschef i lönegraden C 10, vilken bör tillsättas medelst förordnande på viss tid. Jag anser mig böra förorda, att befattningen benämnes överdirektör.

Det synes mig riktigt, att styrelseledamöternas antal starkt begränsas. Jag tänker härvid icke enbart på den tungroddhet, som lätt kommer att vidlåda handläggningen inom en månghövdad styrelse, utan i lika mån på vikten av att envar av styrelsens ledamöter känner sitt ansvar för samtliga på styrelsen ankommande frågor och icke anser sig representera något särintresse. Erinras må, att antalet ledamöter såväl i vattenfallsstyrelsen som i skogsstyrelsen är begränsat till fyra. Jag biträder de sakkunnigas förslag, att ledamotsantalet även i luftfartsstyrelsen bör bestämmas till fyra. Av nyss angivna skäl anser jag, att Kungl. Maj:t vid utseende av ledamöter i styrelsen icke bör vara bunden av att vederbörande kan anses vara representant för visst intresse. Önskvärt är att till ledamöter kunna förvärva personer med god insikt i och överblick över de områden, som i främsta rummet äro av betydelse vid bedömandet av frågor rörande luftfartens allmänna utveckling. Icke minst äro därvid näringslivets behov av vikt. Att utse suppleanter för ledamöterna synes mig icke vara nödvändigt.

Jag har icke något att erinra emot att envar av styrelsens ledamöter utom överdirektören erhåller ett årligt arvode av 1 500 kronor. Överdirektören bör enligt min mening vara självskriven ordförande i styrelsen.

Luftfartsstyrelsens organisatoriska indelning. Beräkning av personalbehovet. *De sakkunniga* föreslå, att luftfartsstyrelsen tills vidare organiseras på fyra avdelningar, nämligen luftfartsinspektionen, trafikledningen, förvaltningsavdelningen och kansliet.

Luftfartsinspektionen.

Enligt de sakkunnigas förslag skulle på luftfartsinspektionen även efter omorganisationen ankomma i huvudsak samma slag av arbetsuppgifter, som hittills åvilat densamma.

För luftfartsinspektionen hava de sakkunniga beräknat följande personal.

Befattning	Lönegrad
1 luftfartsinspektör	C 5
1 luftfartsingenjör	A 27
1 luftfartsingenjör	Eo 27
1 luftfartsingenjör	A 24
1 ingenjörsassistent	Eo 17
1 kanslibiträde	A 7

Trafikledningen (trafikavdelningen).

De sakkunniga erinra, att trafikledningens arbetsuppgifter i huvudsak anknyta till den verksamhet, som utövas av de vid flygplatserna placerade flygledarna. Beträffande denna verksamhet får utskottet hänvisa till redogörelsen i propositionen (s. 27 och 28).

För trafikledningen hava de sakkunniga beräknat följande personal:

Befattning	Lönegrad
1 trafikdirektör	C 4
1 trafikinspektör	Eo 24
1 kanslibiträde	Eo 7

I detta sammanhang hava de sakkunniga även till behandling upptagit ett spörsmål, som har visst samband med trafikledningen, nämligen frågan, huruvida en organisatorisk förändring nu bör vidtagas med avseende på den civila luftfartens markradiotjänst och väderlekstjänst.

Vad beträffar radiotjänsten hava de sakkunniga för sin del förordat bibehållande av nuvarande ordning, enligt vilken denna uppgift i huvudsak skulle ombesörjas av telegrafverket.

De sakkunniga hava ej heller funnit anledning föreligga att överföra markradiostationernas tekniska utrustning från telegrafverket till luftfartsstyrelsen.

Vad beträffar väderlekstjänsten har någon överflyttning av personal från statens meteorologisk-hydrografiska anstalt icke ifrågasatts från väg- och vattenbyggnadsstyrelsens sida. Ej heller de sakkunniga hava funnit några avgörande skäl för att föreslå en ändring i detta avseende.

Förvaltningsavdelningen (mark-
tjänstbyrån).

De sakkunniga hava funnit, att byggandet av flygfält med därtill hörande husbyggnader skall ombesörjas av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, medan det för nämnda verksamhet erforderliga utredningsarbetet närmast skulle ankomma på luftfartsstyrelsen. Inom luftfartsstyrelsen skulle enligt de sakkunnigas förslag detta utredningsarbete verkställas inom den av de sakkunniga föreslagna förvaltningsavdelningen, vilken motsvarar den för närvarande befintliga marktjänstavdelningen.

Förutom flygplatsutredningar skulle enligt de sakkunnigas förslag förvaltningsavdelningens arbetsuppgifter omfatta centrala frågor rörande underhåll och drift av luftfartsledningarna samt elektroteknisk anläggningsverksamhet.

Personalbehovet för avdelningen sammanhänger intimt med frågan om gränsdragningen mellan luftfartsstyrelsens samt väg- och vattenbyggnadsstyrelsens uppgifter med avseende å anordnande eller ändring av flygplatser. Beträffande den av de sakkunniga förordade fördelningen får utskottet hänvisa till redogörelsen i propositionen (s. 32).

Vad angår arbetet med flygplatsernas förvaltning och den därför inom luftfartsstyrelsen erforderliga personalen hava de sakkunniga anført, att arbetet med förvaltningen av flygplatserna och övriga till flyglederna hörande anläggningar borde decentraliseras samt att vid sådant förhållande en jämförelsevis ringa personal erfordrades inom luftfartsstyrelsen för arbetsuppgifter sammanhängande med luftfartsledningens underhåll och drift. Vad beträffar fältunderhållet ha de sakkunniga ansett behov föreligga av endast en särskild befattning för de centrala arbetsuppgifterna på detta område, nämligen en förste fältmästare i lönegraden Eo 18.

De sakkunniga hava föreslagit, att anläggningsverksamheten beträffande luftfartens radiofyrrar ävensom arbetet med reparation och underhåll av dessa fyrrar skulle överflyttas på telegrafverket, som härför borde erhålla ersättning från luftfartsfonden.

Beträffande arbetet med luftfartsledningens belysningsanläggningar, vilka för närvarande handläggas inom luftfartsavdelningen, hava de sakkunniga icke ifrågasatt någon ändring.

För de mera kvalificerade biträdesgöromålen inom förvaltningsavdelningen — i första hand för sådana, som beröra den elektrotekniska verksamheten — hava de sakkunniga avsett ett kanslibitråde i lönegraden Eo 7. Vidare har behov ansetts föreligga av en förrädsförmän i lönegraden Eo 7.

De sakkunniga framhålla, att stora krav komma att ställas på förvaltningsavdelningens chef med hänsyn till de mångskiftande och omfattande arbetsuppgifter, som avses komma att ankomma på denne. Avdelningschefen borde med benämningen byrådirektör placeras i lönegraden A 28.

Enligt de sakkunnigas förslag skulle förvaltningsavdelningens personal utgöras av följande befattningshavare:

Befattning	Lönegrad
1 byrådirektör	A 28
2 förste byråingenjörer	Eo 26
2 byråingenjörer	Eo 24
1 byråingenjör	A 21
1 byråingenjör	Eo 21
1 förste fältmästare	Eo 18
1 ingenjörssassistent	Eo 17
2 ritare	Eo 15
3 ritare	Eo 12
1 montör	Eo 9
1 ritbiträde	Eo 8
1 förrädsförmän, tillika chaufför	Eo 7
1 kanslibitråde	Eo 7
1 kontorsbiträde	A 4

Kansliet (kanslibyrån).

Enligt *de sakkunnigas* förslag skulle kansliet handlägga ärenden av juridisk, administrativ och kameral natur.

Kansliets personal skulle enligt förslaget utgöras av följande befattningshavare, nämligen:

Befattning	Lönegrad
1 byrådirektör	A 28
1 förste byråsekreterare	Eo 24
1 kamrerare	A 22
1 byråsekreterare	A 21
2 förste amanuenser	Eo 18
1 amanuens	Eo 15
1 kontorsskrivare	Eo 15
2 kontorister	A 9
1 kanslibiträde	A 7
2 kontorsbiträden	A 4
1 kontorsbiträde	Eo 4
1 skrivbiträde	Eo 2.

För luftfartsstyrelsens avdelningar
gemensam personal.

De sakkunniga förorda, att den för närvarande inom väg- och vattenbyggnadsstyrelsens militäravdelning tjänstgörande flygassistenten efter omorganisationen överföres till luftfartsstyrelsen. I övrigt hava *de sakkunniga* i detta sammanhang räknat med ett behov av 4 skrivbiträden i lönegraden Eo 2, 1 förste expeditionsvakt i lönegraden A 7, 1 expeditionsvakt i lönegraden A 5 och 1 expeditionsvakt i lönegraden Ex 5 samt 1 telefonist i lönegraden Eo 4.

Departementschefen har beträffande luftfartsstyrelsens arbetsuppgifter anslutit sig till den uppfattningen, att radiotjänsten i vad avser markradiostationerna allttjämt skulle handhavas av telegrafstyrelsen och att radiofyrarna skulle tills vidare omhändertagas av luftfartsstyrelsen. I frågan, vilket organ som bör omhändervar byggnads eller omändring av flygfält har departementschefen förordat, att *de sakkunnigas* förslag skulle tillämpas åtminstone tills vidare. Detta innebär i huvudsak, att luftfartsstyrelsen skall omhändervar projekteringen av flygfältsarbeten, medan själva utförandet av dessa kvarbliver hos väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, som har att bedriva arbetena antingen i egen regi eller genom entreprenör.

Vad angår arbetsuppgifterna på de olika byråerna — i Kungl. Maj:ts förslag benämnda luftfartsinspektionen, trafikavdelningen, marktjänstbyrån och kanslibyrån — har departementschefen biträtt *de sakkunnigas* förslag med endast den jämkningen, att åt kanslibyrån borde anförtros att bereda de viktiga frågorna rörande koncessioner, konventioner och därtill anknyttande bestämmelser av internationell räckvidd.

I fråga om personalorganisationen innefattar Kungl. Maj:ts förslag i huvudsak följande ändringar i förhållande till *de sakkunnigas* förslag. Luftfartsinspektören placeras i lönegraden C 6 samt cheferna för marktjänstbyrån och

kanslibyrån med titeln byråchef i lönegraden Eo 30. Luftfartsinspektionens personal minskas med en ingenjörssistentbefattning i lönegraden Eo 17 och utvidgas med 1 byråingenjörsbefattning i lönegraden Eo 21 och 1 ingenjörsbefattning i lönegraden Eo 20. På trafikavdelningen placeras trafikinspektören i lönegraden Eo 26 och tillkommer ett kontorsbiträde i lönegraden Eo 4. Marktjänstbyrån föreslås utökad med — förutom viss arvodespersonal för handhavandet och anläggandet av radiofyrrar — 1 förste byråingenjör i lönegraden A 26, 1 byråingenjör i lönegraden Eo 21 och 2 ingenjörer i lönegraden Eo 20, varjämte montören föreslås placerad i lönegraden Eo 12 samt en byråingenjörsbefattning i lönegraden Eo 24 utbytt mot en förste byråingenjörstjänst i lönegraden Eo 26. Kanslibyråns personal förstärkes med en förste byråsekreterare i lönegraden Eo 26 och ett kanslibiträde i lönegraden Eo 7.

Departementschefen har beträffande personalorganisationen till slut anfört följande.

Vid bifall till här framlagda förslag skulle enligt min mening luftfartsstyrelsen erhålla en personalorganisation, som skulle besitta en betydande grad av elasticitet och kunna utan större utbyggnad bemästra även en icke obetydlig ökning av arbetsmängden. Det har synts mig betydelsefullt, att en sådan organisation från början tillskapas. Samtidigt är det mig angeläget att understryka vikten av att personalen, oberoende av gränserna för den organisatoriska indelningen, på smidigt sätt utnyttjas på olika arbetsplatser allt efter förändringen av föreliggande arbetsuppgifter.

Flygplatsorganisationen. Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen har i sina anslagsäskanden för luftfartsfonden för budgetåret 1945/46 hemställt om viss ökning av personalen samt föreslagit överflyttning till extra ordinarie anställning av större delen av den nuvarande arvodesanställda förvaltningspersonalen. En jämförande sammanställning av befintlig och av styrelsen beräknad personal återfinnes i propositionen, beträffande flygledarpersonalen å s. 68 samt i fråga om förvaltningspersonalen å s. 73 och 74.

De sakkunniga hava i huvudsak tillstyrkt en förstärkning av flygledarpersonalen i den omfattning väg- och vattenbyggnadsstyrelsen föreslagit, dock med vissa jämkningar beträffande lönegradsplaceringarna. Sammanfattningsvis innebär de sakkunnigas förslag i nu förevarande delar, att flygledarpersonalen skulle omfatta följande befattningar.

Befattning	Lönegrad
1 förste flygledare	Eo 22
2 » »	Eo 21
4 » »	Eo 20
9 flygledare	Eo 18
7 »	Eo 15
2 flygledaraspiranter med arvode motsvarande lön enligt 10 löneklassen jämte därå belöpande rörligt tilllägg och kristillägg.	

Förvaltningsorganisationen skulle i enlighet med de sakkunnigas förslag omfatta följande heltidsanställda personal.

2 flygplatschefer	A 25
1 flygplatschef	Eo 24
2 hangarmästare	A 16
3 fältmästare	Eo 16
3 förste montörer	Eo 12
1 maskinist	A 10
2 kontorister	A 9
2 »	Eo 9
1 maskinist	A 8
3 fältförman	Eo 8
1 hangarförman	Eo 8
1 maskinist tillika fältförman	Eo 8
2 förste flygplatsvakter	Eo 7
2 » »	Eo 6
22 flygplatsvakter	Eo 5
15 »	Eo 4
4 kontorsbiträden	Eo 4
1 telefonist	Eo 4
2 fältarbetare	—
1 biträdande telefonist	—
2 springpojkar	—

Av befattningarna såsom flygplatsvakter skulle 3 hållas obesatta i avbidan på flygtrafikens utveckling.

Till den icke heltidsanställda personalen skulle enligt väg- och vattenbyggnadsstyrelsens av de sakkunniga biträdda förslag utgå årsarvoden med 300 kronor för var och en av 7 flygplatschefer och 1 ställföreträdande flygplatschef samt med 600 kronor till var och en av 5 flygplatsvakter, varjämte ett belopp av 13 000 kronor skulle avses för arvoden enligt styrelsens bestämmande åt 66 tillsyningsmän för flygfyrar under belysning och radiofyrar.

Departementschefen har biträtt de sakkunnigas förslag beträffande flygledarpersonalens antal och löneställning, dock att av förste flygledarna 2 hänförts till lönegraden Eo 22 och övriga till lönegraden Eo 20. Benämningarna förste flygledare och flygledare föreslås vidare ändrade till förste trafikledare respektive trafikledare. Vad förvaltningspersonalen angår har departementschefen biträtt sakkunnigförslaget jämväl i denna del med allenast den jämkningen att samtliga flygplatsvakter placeras i lönegraden Eo 5. För att under löpande budgetår möjliggöra en omedelbar av inträffande omständigheter nödvändiggjord ökning av personalen såväl inom trafikledningen som vid flygplatsförvaltningarna böra vederbörande avlöningsposter enligt departementschefens förslag betecknas förslagsvis.

Vissa övergångsanordningar m. m. *Departementschefen* förordar, att luftfartsstyrelsen inrättas från och med den 1 juli 1945. Därvid förutsättes, att vissa övergångsanordningar måste vidtagas och att Kungl. Maj:t skall äga utfärda de bestämmelser, som i sådant hänseende erfordras.

Budgettekniska frågor. Anslagsberäkningar.

För redovisning av statens med den civila regelbundna lufttrafiken för-
enade tillgångar och skulder, inkomster och utgifter inrättades från och med
den 1 juli 1938 luftfartsfonden. Genom beslut den 17 juni 1938 har Kungl.
Maj:t meddelat bestämmelser angående fondens inrättande och förvaltning.

Å denna fond redovisas i statens flygfält ingående markområden och bygg-
nader samt staten tillhöriga, för luftfartslederna avsedda belysnings- och
radiofyranläggningar. Vidare upptagas i fondens räkenskaper de av staten
ägda aktierna i aktiebolaget Aerotransport. De till flygfälten hörande radio-
anläggningarna, vilka förvaltas av telegrafverket, redovisas däremot tills vidare
å telegrafverkets fond. Samtliga i luftfartsfonden investerade tillgångar
äro — utom i vad avser mark, som tillförts fonden, samt statens aktieinnehav
i aktiebolaget Aerotransport — å fonden upptagna såsom helt avskrivna.

För budgetåret 1944/45 har Kungl. Maj:t fastställt följande av riksdagen
godkända stat för luftfartsfonden.

Stat för luftfartsfonden för budgetåret 1944/45.

<i>Inkomster</i>		<i>Utgifter</i>	
	Kronor		Kronor
1. Hyror och arrenden för till enskilda upplåtna lo- kaler och områden	25 000	1. Underhåll och drift av luftfartsleder, <i>förslagsvis</i>	397 400
2. Diverse inkomster	25 000	2. Förvaltningen av Bull- tofta flygplats, <i>förslagsvis</i>	144 000
3. Inkomster av Bulltofta flygplats	150 000	3. Förvaltningen av Tors- landa flygplats, <i>förslagsvis</i>	114 000
4. Inkomster av Torslanda flygplats	50 000	4. Hyres- och arrendeav- gifter m. m. för förhyrda lokaler och områden, <i>för- slagsvis</i>	10 000
5. Utdelning å aktier i aktie- bolaget Aerotransport ..	228 200	5. Ersättning till telegraf- verket för radiotjänst åt luftfarten, <i>förslagsvis</i>	485 000
6. Ersättningar för väder- leksobservationer	8 000	6. Understöd av regelbun- den luftfart	487 500
Underskott att avföras å riks- staten	1 151 700		
Summa kronor 1 637 900		Summa kronor 1 637 900	

För redovisningen av kostnaderna för luftfartsstyrelsen och
flygplatsorganisationen hava olika förslag framlagts av de sakkunniga
och av riksräkenskapsverket.

Departementschefen har för sin del anfört bland annat följande.

Såsom riksräkenskapsverket framhållit kan man tänka sig närmast två
alternativ för redovisning av kostnaderna för luftfartsstyrelsen och flygplats-
förvaltningarna. Enligt det ena skulle, på sätt de sakkunniga avsett, anslag
för nämnda ändamål anvisas å riksstatens sjätte huvudtitel. Vid denna lös-

ning skulle luftfartsfonden, sedan vissa i konsekvens med omläggningen stående förändringar genomförts, närmast få karaktären av en fastighetsfond. Enligt det andra alternativet skulle anslagen uppföras under luftfartsfonden, vars konstruktion skulle i övrigt bibehållas i princip oförändrad i syfte huvudsakligen att i ett sammanhang giva en i stort sett fullständig redovisning av statsverkets inkomster och utgifter för luftfarten. Det sistnämnda alternativet, enligt vilket luftfartsfonden komme att erhålla ganska stora likheter med en affärsverksfond, har förordats av riksräkenskapsverket, som därjämte antytt vissa riktlinjer för luftfartsfondens framtida ombildning till en ren affärsverksfond.

Vid överbäggande av sålunda föreliggande alternativ har jag efter samråd med chefen för finansdepartementet funnit mig böra förorda riksräkenskapsverkets förslag. Den samlade överblick över luftfartsväsendets ekonomi, som skulle vinnas genom en redovisning enligt riksräkenskapsverkets förslag, synes mig ägnad att stimulera till en sådan politik med avseende å såväl inkomster som utgifter, vilken kan bidra till en sund utveckling av luftfarten såsom reguljärt trafikmedel.

För luftfartsfondens stat förordar departementschefen följande ändrade uppställning och beteckning av inkomst- och utgiftsposterna.

Inkomster.

Utgifter.

1. Hyror och arrenden för till enskilda upplåtna lokaler och områden.	1. Luftfartsstyrelsen: Avlöningar.
2. Trafikinkomster.	2. Luftfartsstyrelsen: Omkostnader.
3. Utdelning å aktier i aktiebolaget Aerotransport.	3. Flygplatsorganisationen: Avlöningar.
4. Ersättning för väderleksobservationer.	4. Flygplatsorganisationen: Omkostnader.
5. Diverse inkomster.	5. Underhåll och drift av luftfartsleder.
	6. Hyres- och arrendeavgifter m. m. för av fonden förhyrda lokaler och områden.
	7. Projektering av flygplatser.
	8. Ersättning till telegrafverket för radiotjänst åt luftfarten.
	9. Understöd åt regelbunden luftfart.

Vid en framtida ombildning av luftfartsfonden till en affärsverksfond torde skillnaden mellan utgifter och inkomster böra, i den mån brist uppkommer, täckas med ett särskilt ersättningsanslag under sjätte huvudtiteln och, om överskott uppstår, redovisas och inlevereras i samma ordning, som gäller för överskott av affärsverkens rörelse. Tills vidare torde emellertid nu gällande ordning böra bibehållas och skillnadsbeloppet, vilket kommer att utgöra ett avsevärt underskott, upptagas å riksstatens driftbudget under rubriken Utgifter för statens kapitalfonder.

Utskottet övergår härefter till beräkningarna för de olika posterna å luftfartsfondens utgiftssida samt rörande inkomstsidan.

Luftfartsfondens utgiftssida.

1. Luftfartsstyrelsen: Avlöningar. *De sakkunniga* hava beräknat avlöningskostnaderna för luftfartsstyrelsen till 362 000 kronor.

Departementschefen har föreslagit viss uppräknig av anslaget *dels* på grund av de i det föregående föreslagna ändringarna i de sakkunnigas förslag beträffande personalens antal och löneställning, *dels ock* för att i avlöningsstaten bereda medel för kristillägg och provisoriskt lönetillägg. Avlöningsstaten skulle i enlighet härmed komma att sluta på 507 900 kronor.

2. Luftfartsstyrelsen: Omkostnader. *De sakkunniga* hava beräknat storleken av denna utgiftspost till 80 000 kronor.

Departementschefen har föreslagit en höjning av posten till 85 000 kronor. Ökningen hänför sig till medelsbehovet för engångskostnader.

3. Flygplatsorganisationen: Avlöningar. Denna utgiftspost hava *de sakkunniga* beräknat till 455 000 kronor.

Departementschefen har i anslutning till sitt förslag beträffande personalorganisationen och efter inräknande av visst belopp för kristillägg och provisoriskt lönetillägg ansett anslagsposten böra höjas till 535 900 kronor.

4. Flygplatsorganisationen: Omkostnader. *De sakkunniga* hava beräknat storleken av denna utgiftspost till 75 000 kronor.

Departementschefen förordar, att beloppet för nästa budgetår höjes med 15 000 kronor för engångskostnader.

5. Underhåll och drift av luftfartsleder. *De sakkunniga* hava icke beräknat storleken av denna utgiftspost, vilken enligt vad i det föregående anförts skulle ersätta dels den nu befintliga utgiftsposten med samma beteckning och dels utgiftsposterna Förvaltningen av Bulltofta flygplats samt Förvaltningen av Torslanda flygplats.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen har under nyssnämnda tre utgiftsposter äskat medel om tillhopa 1 001 200 kronor. Efter utbrytning av de kostnader, som hädanefter skola bestridas från särskilda avlönings- och omkostnadsstater för flygplatsorganisationen, återstår ett belopp av 466 200 kronor.

Departementschefen förordar, att förevarande utgiftspost upptages med sistnämnda belopp.

6. Hyres- och arrendeavgifter m. m. för förhyrda lokaler och områden. *Departementschefen* tillstyrker väg- och vattenbyggnadsstyrelsens äskande av 13 500 kronor till förevarande ändamål.

7. Projektering av flygplatser. *Departementschefen* har i anslutning till väg- och vattenbyggnadsstyrelsens förslag upptagit 40 000 kronor under denna rubrik.

8. Ersättning till telegrafverket för radiotjänst åt luftfarten. Denna utgiftspost har enligt väg- och vattenbyggnadsstyrelsens hemställan bestämts till 770 000 kronor.

9. Understöd av regelbunden luftfart. Enligt avtal mellan staten och aktiebolaget Aerotransport är bolaget under nästa budgetår berättigat till understöd med 412 500 kronor. *Departementschefen* föreslår, att posten i staten upptages med nämnda belopp.

Luftfartsfondens inkomstsida.

Departementschefen har, i anslutning till en av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen framlagd, i propositionen (s. 106—107) återgiven beräkning av luftfartsfondens inkomstsida, anført följande.

I enlighet med vad jag i det föregående förordat torde de båda posterna Inkomster av Bulltofta flygplats och Inkomster av Torslanda flygplats böra ersättas med en post benämnd Trafikinkomster. Denna post torde — sedan inkomster hänförliga till posterna Hyror och arrenden för till enskilda upplåtna lokaler och områden samt Diverse inkomster frånräknats — böra upptagas med 115 000 kronor. Sistnämnda båda poster böra uppföras med respektive 185 000 kronor och 50 000 kronor. Mot väg- och vattenbyggnadsstyrelsens beräkningar av inkomstposterna Utdelning av aktier i aktiebolaget Aerotransport, 114 100 kronor, samt Ersättning för väderleksobservationer, 8 000 kronor, har jag icke funnit anledning till erinran.

Vid godtagande av förslaget skulle inkomsterna å luftfartsfonden sluta å ett sammanlagt belopp av 472 100 kronor. Då statens utgiftssida upptager utgifter å sammanlagt 2 881 000 kronor, torde slutligen å inkomstsidan få uppföras ett belopp av 2 408 900 kronor såsom underskott att avföras å riksstaten.

Luftfartsmyndigheten, som från början var förlagd till kommunikationsdepartementet, överflyttades år 1936 till väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, där en särskild luftfartsavdelning organiserades inom den då nybildade järnvägs- och luftfartsbyrån. Utvecklingen under de gångna åren har medfört en avsevärd utvidgning av avdelningens arbetsuppgifter och en omfattande personalökning, och än mer ansvarsfulla lära den svenska luftfartsmyndighetens uppgifter bli i den mån den civila flygtrafiken kommer i gång efter kriget. Då härtill kommer att väg- och vattenbyggnadsstyrelsens verksamhet efter vägförstatligandet blivit ytterligare maktpåliggande, finner utskottet goda skäl föreligga för inrättandet av en särskild luftfartsstyrelse.

Utskottet.

Beträffande den ifrågasatta luftfartsstyrelsens organisation samt antal och löneställning för den inom styrelsen anställda personalen ansluter sig utskottet till vad departementschefen föreslagit. I fråga om flygplatsorganisationen innebära de föreliggande förslagen bland annat, att avlöningssystemet och lönesättningen för flygledarpersonalen och förvaltningspersonalen göras enhetligare än hittills varit fallet. Utskottet har ej funnit anledning till erinran mot vad departementschefen i sådant hänseende förordat.

Utskottet vill understryka vad i propositionen anförts om angelägenheten av att den jämförelsevis omfattande personalorganisationen på ett smidigt sätt utnyttjas för fullgörandet av olika arbetsuppgifter.

Kostnaderna för luftfartsstyrelsen och flygplatsorganisationen skola i fortsättningen redovisas såsom särskilda avlönings- och omkostnadsposter på luftfartsfondens stat. Härigenom vinnes en även enligt utskottets mening önskvärd överblick över luftfartsväsendets ekonomi. Mot beräkningen av inkomst- och utgiftsposterna samt underskottet på luftfartsfondens stat har utskottet icke funnit anledning till erinran.

Under återopande av vad utskottet sålunda anført får utskottet hemställa,

att riksdagen må

1:o) besluta inrättandet från och med den 1 juli 1945 av en luftfartsstyrelse i överensstämmelse med vad departementschefen

i statsrådsprotokollet över kommunikationsärenden för den 6 april 1945 förordat;

2:o) godkänna följande personalförteckning för luftfartsstyrelsen, att tillämpas tills vidare från och med den 1 juli 1945:

Personalförteckning.

Tjänstemän å ordinarie stat.

Befattning	Lönegrad
1 överdirektör	C 10
1 luftfartsinspektör	C 6
1 trafikdirektör	C 4
1 luftfartsingenjör	A 27
1 förste byråingenjör	A 26
1 luftfartsingenjör	A 24
1 kamrerare	A 22
1 byråingenjör	A 21
1 byråsekreterare	A 21
2 kontorister	A 9
1 förste expeditionsvakt	A 7
2 kanslibiträden	A 7
1 expeditionsvakt	A 5
3 kontorsbiträden	A 4

Extra ordinarie tjänstemän i högre lönegrad än 20.

2 byråchefer	Eo 30
1 luftfartsingenjör	Eo 27
3 förste byråingenjörer	Eo 26
1 förste byråsekreterare	Eo 26
1 trafikinspektör	Eo 26
1 byråingenjör	Eo 24
1 förste byråsekreterare	Eo 24
3 byråingenjörer	Eo 21;

3:o) förklara, att befattningarna såsom överdirektör, luftfartsinspektör och trafikdirektör skola tillsättas medelst förordnande på viss tid;

4:o) godkänna följande avlöningsstat för luftfartsstyrelsen, att tillämpas under budgetåret 1945/46:

Avlöningsstat.

	Kronor
1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i> ...	123 900
2. Arvoden, bestämda av Kungl. Maj:t	8 200

	Kronor
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	256 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	54 300
5. Kristillägg, <i>förslagsvis</i>	57 900
6. Provisoriskt lönetillägg, <i>förslagsvis</i>	7 600
	<hr/> Summa kronor 507 900;

5:o) godkänna följande personalförteckning för flygplatsorganisationen, att tillämpas tills vidare från och med den 1 juli 1945:

Personalförteckning.

Tjänstemän å ordinarie stat.

Befattning	Lönegrad
2 flygplatschefer	A 25
2 hangarmästare	A 16
1 maskinist av 1:a klass	A 10
2 kontorister	A 9
1 maskinist av 2:a klass	A 8

Extra ordinarie tjänstemän i högre lönegrad än 20.

1 flygplatschef	Eo 24
2 förste trafikledare	Eo 22;

6:o) godkänna följande avlöningsstat för flygplatsorganisationen, att tillämpas under budgetåret 1945/46:

Avlöningsstat.

	Kronor
1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i> ...	40 400
2. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	370 000
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	53 000
4. Kristillägg, <i>förslagsvis</i>	56 600
5. Provisoriskt lönetillägg, <i>förslagsvis</i>	15 900
	<hr/> Summa kronor 535 900;

7:o) bemyndiga Kungl. Maj:t att utfärda de övergångsbestämmelser, som må erfordras i anledning av inrättandet av luftfartsstyrelsen och omläggning av flygplatsorganisationen;

8:o) fastställa följande

Stat för luftfartsfonden för budgetåret 1945/46.

<i>Inkomster.</i>	Kronor	<i>Utgifter.</i>	Kronor
1. Hyror och arrenden för till enskilda upplåtna lokaler och områden.....	185 000	1. Luftfartsstyrelsen: Avlöningar, <i>förslagsvis</i>	507 900
2. Trafikinkomster ..	115 000	2. Luftfartsstyrelsen: Omkostnader, <i>förslagsvis</i>	85 000
3. Utdelning å aktier i aktiebolaget Aero-transport	114 100	3. Flygplatsorganisationen: Avlöningar, <i>förslagsvis</i>	535 900
4. Ersättning för väderleksobservationer	8 000	4. Flygplatsorganisationen: Omkostnader, <i>förslagsvis</i>	90 000
5. Diverse inkomster	50 000	5. Underhåll och drift av luftfartsleder, <i>förslagsvis</i>	426 200
		6. Hyres- och arrendeavgifter m. m. för förhyrda lokaler och arrenderade områden, <i>förslagsvis</i>	13 500
		7. Projektering av flygplatser, <i>förslagsvis</i>	40 000
		8. Ersättning till telegrafverket för radiotjänst åt luftfarten, <i>förslagsvis</i>	770 000
Underskott att avföras å riksstaten ..	2 408 900	9. Understöd åt regelbunden luftfart ..	412 500
Summa kronor	2 881 000	Summa kronor	2 881 000;

9:o) för luftfartsfonden å riksstaten för budgetåret 1945/46 upptaga ett underskott av 2 408 900 kronor.

Stockholm den 8 juni 1945.

På statsutskottets vägnar:

J. B. JOHANSSON.

Närvarande: se under utlåtandet nr 196.